

EWIADEAMRA NOLOBOLE MỌO FALE SONLA NWO ADENLENYIANLE NE MỌ LA ANWO

MỌLEBEBỌ

Wọ mekẹ ala mọo Maanle Maanle mọo wọ Eku ye anu la gyinlabelẹ nee pẹpẹzẹlẹ nee anwoadenlenyianlẹ a fa atianwolilẹ, pẹpẹlilẹ nee anzondwolẹ ba ewiade anu la,

Wọ mekẹ ala mọo menli embu sonla nwo adenlenyianlẹ ne mọ bie amaa ọlua zo nyẹlẹ mgbane mgbane dọonwo ẹsisi ẹmaa menli adwenle ẹzẹkye, nee ewiade ne mọo ẹlẹba mọo sonla biala banyia adenle aha edwẹkẹ biala mọo ọdaye ọkulo, nee diedi biala mọo ọdaye ọkulo kẹ ọdie ọdi na ọnzulo la, ẹmaa bẹla ye ali kẹ, ẹhye a le awienvolema anyelazo kpole kpale la,

Wọ mekẹ ala mọo ọhyia, saa bẹnrehye sonla bẹnremaa ọnreho ọnretia ẹsisilẹ nee atisesẹbẹyẹlẹ, kẹ ọwọ kẹ mẹla bọ sonla nwo adenlenyianlẹ ne mọ anwo bane la,

Wọ mekẹ ala mọo ọhyia kẹ bẹmaa agọnwolẹyẹlẹ wọ Maanle Maanle avinli kẹnyia anyuhole la,

Wọ mekẹ ala mọo Maamgbole Koyẹlẹ ne anu amra ẹva bẹ diedi mọo wọ sonla nwo adenlenyianlẹ ne mọ, ye gyinlabelẹ nee ye dibilẹ nee mrenya nee mraale adenlenyianlẹ pẹpẹ ne mọ anu la ẹwula sonla nwo adenlenyianlẹ nwo mẹla ne mọo bẹfẹlẹ ye "Kyata" (Charter) ne anu na bẹlie bẹdo nu kẹ bẹboa bẹamaa menli anyia anyuhole nee tenlabele kpale wọ atianwolilẹ bọkọo nu la,

Wọ mekẹ ala mọo Maanle Maanle mọo wọ Maamgbole Koyẹlẹ Eku ne anu nee Maamgbole Koyẹlẹ ne ẹbo ẹwọkẹ kẹ bẹmaa awie biala anye azọ sonla nwo adenlenyianlẹ nee atianwolilẹ ne mọ na bẹali zolẹ kpale la,

Wọ mekẹ ala mọo adenlenyianlẹ nee atianwolilẹ ẹhye mọ anwo ndelebẹbo kpale hyia kpole kpale maa ẹwọkẹbọlẹ ne azolilẹ anzẹ munlilẹlẹ ne la,

Ati, Kẹkala

MAAMGBOLE KOYẸLẸ AYIA NE

bọ nolo kẹ

Ewiadeamra Nolobole Mọo Fale Sonla Nwo Adenlenyianlẹ Nwo Ẹhye

le debie ko mọo yelie yedo nu yemaa awie biala nee Maanle biala, amaa awie biala nee Eku biala mọo dahuu kẹva. Nolobole ẹhye kẹzie ye adwenle nu la abọ mọdenle alua ngilehilelẹ nee ndetele zo yeamaa nidi ara adenlenyianlẹ nee atianwolilẹ ẹhye mọ anwo, na eza yealua ngọzo ndenle zo, Maanle nee Maanle Maanle zo, yeaboa yeamaa menli mọo wọ Maanle Maanle mọo wọ Eku ne anu nee Maanle Maanle mọo Eku ne sie bẹ la anu amra amuala alie ado nu kpale na bẹali zolẹ kpale.

Edwẹkẹkpọkẹ 1

Menli muala di bẹ ti anwo na eza noko bẹsẹ wọ dibilẹ nee adenlenyianlẹ nu. Bẹlẹ ndwenlenwo nee adwenle, yemọti ọwọ kẹ bẹkile adiemayẹlẹ bẹmaa bẹ nwo ngoko.

Edwẹkẹkpọkẹ 2

Sonla ko biala lẹ adenle nyia adenlenyianlẹ nee atianwolilẹ ne mọ mọo bẹva bẹwula Sonla Nwo Adenlenyianlẹ Nwo Nolobole ẹhye anu la amuala bie. Ọnle kẹ ngakyile anzẹ ngilehilenu anzẹ nyeyenu biala mọo fale menli ekpunli, menli ngakyile, nrenya anzẹ raale, ane, Nyamenlezonlenlẹ, maanyẹlẹ anzẹ adwenle bie, Maanle anzẹ menli abohilelẹ, agyapade, awolẹ anzẹ gyinlabelẹ gyene biala anwo la bie ba.

Eza noko ọnke kẹ bẹkile ngakyile anzẹ nyeyenu biala wọ maanyẹlẹ, melazolilẹ nu, anzẹ maanle zo gyinlabelẹ nu wọ maanle ne anzẹ ẹleka mọo sonla ne de la anu. Saa maanle ne di ọ ti anwo o, saa maanle gyene a nea zo o, saa ọnli ọ ti anwo o, ọnle kẹ ngakyile anzẹ ngilehilenu biala ba nu.

Edwẹkẹkpọkẹ 3

Ọwọ kẹ awie biala nyia ngoane, fanwodi nee sonla nwo banebole.

Edwẹkẹkpọkẹ 4

Ọnle kẹ bẹyẹ awie biala kanra. Ọwọ kẹ betua aanrayẹlẹ nee aanra ẹdọnelẹ wọ adenle biala anu.

Edwẹkẹkpọkẹ 5

Ọnle kẹ bẹkile awie biala nyane anzẹ bẹyẹ ye atisesẹbẹ, amumuyẹ anzẹ begua ọ nyunlu aze anzẹ betwi ọ nyunlu.

Edwẹkẹkpọkẹ 6

Kẹ mọo mẹla se la, ẹleka biala mọo awie biala lua la ọwọ kẹ bẹnwu kẹ ọdaye ọlẹ sonla.

Edwekekpọke 7

Kẹ mọọ mela se la, menli kọsọti sẹ pẹpẹ mọọ ọnlẹ kẹ ngakyile anzẹe ngilehilenu biala ba mela ne mọọ bọ bẹ nwo bane pẹpẹ la anu. Menli kọsọti lẹ adenle nyia bẹ nwo banebọlẹ pẹpẹ mọọ ko tia ngilehilenu anzẹe nyeyenu mọọ tia Nolobọlẹ ẹhye nee debie biala mọọ maa zẹhae nyeyenu ne adenle la.

Edwekekpọke 8

Sonla biala lẹ adenle kẹ saa awie ye debie mọọ tia anwoadenlenyianlẹ ne mọ mọọ maamule nwo mela anzẹe mela eva ẹmaa ye la a, ọwọ kẹ kọoto ne mọ pẹpẹ die ye.

Edwekekpọke 9

Ọnlẹ kẹ bekaye sonla, befala sonla besie anzẹe beye sonla befi maanle ne anu wọ mekẹ mọọ ọtẹfonlẹ mela anzẹe mela emmaa adenle la.

Edwekekpọke 10

Wọ awie biala adenlenyianlẹ nee ye gyima ne mọ anwo adwenlevale nwo anzẹe saa beka kẹ awie biala ẹye etane a ọwọ kẹ kọoto mọọ di ọ ti anwo na ọnlẹ mọguazo la di ye edweke wọ bagua nu.

Edwekekpọke 11

Sonla biala mọọ bekẹha kẹ yeye etane mọọ ọdi kẹ betwe ọ nzo la lẹ adenle ka kẹ ọnze edwekẹ ne anwo bie kyese bẹdi ye edwekẹ wọ bagua nu kọoto na kọoto ne bua ye fọlẹ kẹ mọọ mela se la. Wọ kọoto ẹkẹ ne ọwọ kẹ ọnyia ninyene mọọ ọfa ọpẹpẹ ọdi ọ nwo la kolaa.

Ọnlẹ kẹ bebua sonla biala fọlẹ wọ nyelẹe etane biala mọọ wọ mekẹ mọọ ọyele zohane nyelẹe ne la enee ọnlẹ etane mọọ ọtia maanle anzẹe maanle maanle mela la anwo. Anzẹe ọnlẹ kẹ betwe sonla ne anzo bẹmaa ọtẹla mọọ bẹpẹ bẹdo ẹkẹ ne wọ mekẹ mọọ ọyele etane ne la.

Edwekekpọke 12

Ọnlẹ kẹ menli fa bẹ nloa wulowula awie feabo, ye abusua, ye sua nu edwekẹ nu anzẹe ọnlẹ kẹ bekenga ye ahelata anzẹe bebọ ye anyiemgba besẹkye ye anyunlunyia. Sonla zẹhae lẹ adenle maa mela ne pẹpẹ die ye anzẹe bọ ọ nwo bane wọ zẹhae akpọsemadi ẹbẹla ne mọ anwo.

Edwekekpọke 13

Sonla biala lẹ adenle ọfi eleka mọọ ọde la ọkotẹnla eleka biala mọọ ọkulo la.

Sonla biala lẹ adenle ọfi maanle biala anu nee ye maanle nu ọko maanle gyene nu na ọkola ọsia ọba ye maanle nu.

Edwekekpọke 14

Sonla biala lẹ adenle kẹ saa ọlẹnwu amanee wọ ye maanle nu a ọkola ọnríandi ọko maanle gyene nu ọmaa bẹmaa ye eleka ọtẹnla anzẹe bebọ ọ nwo bane.

Saa amanee ne mọọ ahenle ne ẹlẹnwu ye la ẹnvi anzẹe ẹnlua maanyelẹ ti anzẹe ye nyelẹe ne tia Maamgbolẹ Koyelẹ mela ne nee ye bodane ne mọ a, yemọ maanle gyene ne ẹnlẹ adenle kẹ ọkelie ye azie anzẹe ọkẹbọ ọ nwo bane.

Edwekekpọke 15

Sonla biala lẹ adenle kẹ ọye ekulomani.

Ọnlẹ kẹ bebú ekulomani biala kẹ ọlẹ ẹyẹvolẹ la. Eza noko ọnlẹ kẹ besí awie biala mọọ kpondẹ kẹ ọkakyi ye ekulomaniyelẹ la adenle wọ mekẹ mọọ mela emmaa adenle la.

Edwekekpọke 16

Mrenya nee mraale mọọ bekedwu agyalẹhọlẹ la, saa beke duzu menli o, saa bevi duzu maanle nu o, anzẹe saa beko duzu asone o, beke adenle begya bẹ nwo na bebọ edane. Bẹ mu nwio beke adenle pẹpẹ wọ agyalẹ nwo, wọ bẹ agyalẹ nee bẹ ewolebọlẹ nu.

Ọwọ kẹ menli nwio ne die to nu kolaa na beagya bẹ nwo.

Kunli nee yelẹ nee bẹ mra a lẹ ekpunli mọọ bọ sua ẹkyekyelẹ bọ anzẹe ekpunli mọọ telẹ ye menli dọonwo a, yemoti ọwọ kẹ menli ekpunli ne nee maanle ne mọọ bẹwọ nu la sinza bẹ.

Edwekekpọke 17

Sonla biala lẹ adenle kẹ ọnyia ọ ti anwo agyapadee, eza noko ọlẹ adenle kẹ ọ nee awie mọ bọ nu nyia agyapadee.

Ọnlẹ kẹ awie biala hwele ye agyapadee wọ mekẹ mọọ mela emmaa adenle la.

Edwekekpọke 18

Sonla biala le adenle ke odwenle adwenle biala na ɔsonle debie biala mɔɔ ɔkulo la, eza ɔle adenle ɔkakyi ye Nyamenlezonlenle ne anzee ye diedi ne nee fanwodi, yee akee noko ɔle ɔ nwo adenle ke ɔ ngome anzee ɔ nee menli wɔ bagua anzee feelera nu ɔkile ye asone anzee ye diedi ne wɔ ngilehilele, nyelee, ezonlenle nee boenleanle nu.

Edwekekpọke 19

Sonla biala le adenle ke odwenle na ɔka edweke mɔɔ ɔkulo la; eza ɔle ɔ nwo adenle ke ɔfa adwenle biala mɔɔ ngyegyeye biala enle nwo na ɔdua nolobole ndenle ne mɔ biala anu ɔkponde, ɔtie na ɔka edweke ɔkile menli na ɔmaa be adwenle mɔɔ ngyegyeye biala enle nwo a.

Edwekekpọke 20

Sonla biala le adenle kɔ ayia anzee eku mɔɔ anzondwole wɔ nu la bie.

Onle ke behye sonla bemaa ɔko eku nu.

Edwekekpọke 21

Sonla biala le adenle boa wɔ ye maanle ne ebule nu, ɔle adenle ɔtu ɔ nwo ɔsie eke ɔmaa betu ye ɔko Melalile Ayia ne bie anzee ɔboa ɔmaa betu menli beko Melalile Ayia ne.

Sonla biala le adenle nyia maanle gyimayele nwo nvasoe wɔ ye maanle ne anu.

Ezuavole ne ehulolodee ne a le Arane tumi ne a, bekile be ehulolodee ehye wɔ meke biala nee nɔhale emadole mɔɔ awie biala nyia adenle to ye dee wɔ feabo nu anzee wɔ ndenle biala anu mɔɔ ngyegyeye biala enle nu la.

Edwekekpọke 22

Awie biala mɔɔ wɔ menli ekpunli avinli la ɔwɔ ke maanle ne sinza ye eza ɔwɔ ke maanle ne dua ye mɔdenlebo nee maanle maanle moale zo, nee ke maanle ko biala ye maamule, agyapadee, ezukoa, menli nee maandee gyinlabelle ne si de la azo maa sonla ko biala nyia ninyene mɔɔ hyia ye anyunlunyia nee ye boeyele nwo la.

Edwekekpọke 23

Sonla biala le adenle ye gyima mɔɔ okulo la, Akee noko ɔle adenle ke ɔnyia gyima ne anwo ahunlundwole. Eza noko ɔwɔ ke maanle ne boa maa awie biala nyia gyima mɔɔ gyima ne envi ɔ sa a.

Sonla biala le adenle ke gyima mɔɔ ɔkeye la ɔnyia nwole ahatuale ke mɔɔ saa awie gyene a yeke gyima zohane a anree ɔkenyia ye la.

Sonla biala mɔɔ ye gyima la ɔwɔ ke nyia nwole ahatuale kpale mɔɔ okola ɔfa ɔnea ɔ ye nee ɔ mra amaa be tenlabelle nu aye kpale a. Eza noko ɔwɔ ke ɔnyia ezinzale ne mɔɔ maanle ne fa sinza menli la bie.

Sonla biala le adenle boa gyimayele Eku nu wɔ ye ehulolendee ezinzale ti.

Edwekekpọke 24

Sonla biala le adenle ke ɔdie ye enwomenle bie na ɔdielie ɔ nye, na ɔnyia meke ezinra mɔɔ ɔfa ɔye gyima na eza noko ɔnyia meke mɔɔ saa ɔye gyima dedee a ɔfa ɔdie ye enwomenle bie na betua ye nwole kake la a.

Edwekekpọke 25

Sonla biala le adenle ke ɔ nee ɔ ye nee ɔ mra nyia tenlabelle kpale mɔɔ fale be ngoane, ale, edanle, dabele nee ayileyele nee ninyene mɔɔ hyia maa be la anwo. ɔwɔ ke benyia moale wɔ meke mɔɔ benye gyima, anwonyane kebo be, bengola gyima ye, kunli anzee yeke kewu, bekeye mgbanyinli anzee ɔlua ndenle bie azo bengola benne a be nwo la.

ɔwɔ ke mreladane nee ngakula nyia moale nee enleanle kpale. Kakula biala, saa begyale ɔ nli anzee beangya ɔ nli na beawo na beawo ye o, ɔwɔ ke benea ye anzee besinza ye ke mɔɔ ɔfeta la.

Edwekekpọke 26

Sonla biala le adenle sukoo nwoma. Onle ke betua nwomazukoale nwo kake biala, bobo wɔ mɔlebebo nwomazukoale dee ne anwo. ɔwɔ ke mɔlebebo nwomazukoale ne ye nhye maa kakula biala. ɔwɔ ke menli nyia adenle sukoo mbulale nee milahyinli nee gyima nwo nwoma. Eza noko awie biala mɔɔ bo mɔdenle la kola sukoo nwoma kpole.

ɔwɔ ke nwomazukoale maa awie biala tenlabelle nu ye kpale na ɔmaa sonla nwo adenlenyanle nee ye atianwolile ne mɔ enilile gyinla kpundii. ɔwɔ ke nwomazukoale maa ndelebebo, be kunlu elile nee agɔnwoleyele ba maanle maanle avinli, menli anzee asone avinli na ɔboa ɔmaa Maamgbale Koyele gyima ne mɔɔ ɔledi mɔɔ ɔfale anzondwole nwo la di munli.

Awovolema le adenle ke bemaa be mra sukoa nwoma mɔɔ bekulo ke be mra ne mɔ sukoa la.

Edwekekpɔke 27

Sonla biala le adenle ke ɔdaye ɔye maandee nyeele biala mɔɔ beye wɔ maanle anzeɛ sua ne azo la bie, na eza ɔnyia ninyene edolole nee abodeɛ nwo nrelebe nwo anyuhole nvasoe ne mɔ bie.

Sonla biala le adenle ke ɔnyia debie mɔɔ ɔkehɛle mɔɔ fale abodeɛ nwo nrelebe, nwoma anzeɛ debie mɔɔ ɔkedolo la anwo banebole.

Edwekekpɔke 28

Sonla biala le adenle ke ɔ nee menli nee maanle maanle nu amra di ngitanwo amaa yeanyia adenlenyianle nee atianwolile ne mɔ mɔɔ wɔ Sonla Nwo Adenlenyianle Nwo Nolobole ehye anu la nwo nvasoe kpale.

Edwekekpɔke 29

Sonla biala le gyima ye fa maa ye menli mɔɔ ɔwo be avinli la amaa ɔlua zo yeahola yeanyia anyuhole anzeɛ yeali munli.

Saa sonla biala fa ye adenlenyianle nee atianwolile ne mɔ aye gyima a, enee ɔngile ke ɔle adenle ɔbulu mela zo; ɔwo ke ɔdi ɔ ɔnwo mɔ adenlenyianle nee atianwolile ne mɔ eni na ɔbo ye ebela ke mɔɔ maanle ne mɔɔ ɔwo nu la mela ne mɔ mɔɔ fale benwonilile, anzondwole nee ye boeyele ne se la.

Onle ke bedua adenlenyianle nee atianwolile ehye mɔ azo beye ninyene mɔɔ ɔtietia anzeɛ ɔbulu bodane nee ndenle ne mɔ mɔɔ Maamgbole Koyele ne ehyehye edo eke la azo.

Edwekekpɔke 30

Debie biala mɔɔ wɔ Sonla Nwo Adenlenyianle Nwo Nolobole ehye anu la engyi eke ne emmaa maanle ko, anzeɛ menli ekpunli ko anzeɛ sonla ko angome mɔɔ ɔmaa ye adenle ɔye debie ɔsekye adenlenyianle nee atianwolile ne mɔ mɔɔ behyehye bedo eke ne la a.